

II.

Lønssystemet.

Den Opgave, der er stillet Kommissionen, er i første Række at undersøge Spørgsmaalet om Principperne for Stats-tjenestemænds Lønnings-, Pensions- og Understøttelsesforhold. Forskellige specielle Sider af dette omfattende Spørgsmaal vil blive belyst i særlige Afsnit af nærværende Betænkning; men forinden man gaar over til disse mere specielle Emner, skal der gøres Rede for Kommissionens Stilling til en Række Spørgsmaal, der vedrører Lønssystemets Karakter og dets tekniske Opbygning.

Den i ældre Tid stærkt udbredte Anvendelse af Naturalløn er jo i vore Dage mere og mere blevet afløst af Pengeløn, om end denne Afløsning endnu ikke er helt tilendebragt. Imidlertid er det vistnok fra alle Sider erkendt, at man i Nutiden saa vidt gør ligt bør undgaa Naturalløn og arbejde paa Afskaffelsen af de tilbageværende Rester af denne Lønningsform. Dette udelukker dog selvfølgelig ikke, at der kan findes Undtagelsestilfælde, hvor det maa anses for praktisk eller endog nødvendigt, at en Del af Tjenestemændenes Løn ydes in natura, men det maa i saadanne Tilfælde være af Betydning, at Reglerne opstilles saa ensartet og klart som muligt, saa at der ikke lades Plads aaben for Tvivl angaaende Lønnings Størrelse.

Kommissionen har taget Konsekvensen af denne Opfattelse ved paa forskellige Punkter at foreslaa Regler, der er afvigende fra de nu bestaaende, med Hensyn til *Naturalydelse* til Tjenestemænd. Dette er saaledes Tilfældet lige overfor Spørgsmaalet om *Fribolig*, *Tjenestebolig* og *Tjenestejord*. Der gælder herom for Tiden meget uensartede Regler. Enkelte Tjenestemænd er der tildelt Fribolig, som vurderes administrativt, naar Fastsættelse af Værdien er nødvendig. For andre Tjenestemænd med Fribolig er der i Lønningsloven fastslaaet et Beløb, som Tjenestemanden skal have i Godtgørelse, for saa vidt Boligen inddrages. Atter andre har Brugen af en Tjenestebolig, for hvilken der fradrages et ved Lov fastsat Beløb. Endelig beregnes der for en Række Tjenestemænd med Tjenestebolig et Fradrag, der i de forskellige Tilfælde udgør ret varierende Brøkdeler af Lønningen. For Tjenestemænds Brug af Jordtilliggende til Fri- eller Tjenesteboliger gælder f. T. den Hovedregel, at Indtægten tilfalder Tjenestemanden uden Lønfradrag. Lige overfor disse Arter af Naturalydelse er Kommissionens Standpunkt det, at for saa vidt man anser det for nødvendigt eller hensigtsmæssigt at bibeholde dem, bør Forholdet gøres fuldstændig klart og behandles efter ensartede Regler. Man har derfor stillet Forslag om, at Begrebet Fribolig ganske